

EÖTVÖS KÁROLY I N T É Z E T

IRÁNYELVEK AZ EGYETEMI POLITIZÁLÁSRÓL

Az egyetem a demokratikus véleménynyilvánítás szempontjából az egyetemi polgárok egyenjogú közössége. Az universitas a demokratikus értékek mellett elkötelezett értelmiségi műhely, tagjai felnőtt választópolgárok. A közügyekkel, vagyis a politikával kapcsolatos diskurzusnak, bizonyos megszorításokkal a pártpolitikai vitáknak is mindezekre tekintettel helye van az egyetemi életben. Az alábbi irányelvek a demokratikus elkötelezettség jegyében vázolják fel az egyetemi polgárok politizálásának alapvető kereteit és a politikusok egyetemi megjelenésének határait.

Alapelvek

1. A felsőoktatásban részt vevő oktató és hallgató felnőtt választópolgár, aki saját meggyőződése alapján, önállóan dönt arról, hogy mely politikai párt nézeteivel ért egyet, mely politikai pártba szándékozik tagként belépni, mely pártra kíván a választásokon voksolni. Az egyetemi polgárok a politikai véleményszabadság szempontjából elvben egyenjogúak. Azonban a szervezeti-hierarchikus viszonyokra figyelemmel a véleménynyilvánítás szabadsága tekintetében tehetőek indokolt különbségek.
2. A felsőoktatási intézménynek pártpolitikailag semlegesnek kell lennie. A demokratikus elköteleződés jegyében az egyetemnek többek között e semlegességen keresztül kell biztosítani, hogy az egyetemi polgárok a pluralizmus és a demokratikus elköteleződés eszméi alapján szabadon alakíthassák a közéleti, politikai diskurzust.
3. Az egyetemi közösség működésének a pluralizmus eszméjén kell alapulnia, amely ideális esetben magában foglalja különösen a kínálati sokszínűséget és az oktatóválasztás szabadságát. Minél kevésbé tudja e követelményeket biztosítani az egyetem, annál inkább garantálnia kell az egyes oktatók politikai semlegességét az oktatásban.
4. Az egyetem olyan intellektuális környezet, ahol a különböző politikai és világnézeti, filozófiai nézetek ütköztetésének helye van. Tekintettel kell lenni ugyanakkor arra is, hogy jelentős lehet azon hallgatók száma, akik nem kívánnak politikai üzenetek címzettjei lenni a felsőoktatási intézményekben.
5. Jelen irányelvek szempontjából pártpolitikainak tekintendő minden olyan magatartás, amelynek elsődleges célja valamely politikai párt népszerűsítése, a párt melletti vagy elleni meggyőzés, illetve erre irányuló mozgósítás.

I. Az egyetemi polgárok (oktatók és hallgatók) pártpolitikai tevékenysége

6. Az egyetemi polgárok az egyetemen mások emberi méltóságának tiszteletben tartása mellett az alább részletezett megszorításokkal szabadon politizálhatnak. Az egyetemi pártpolitizálás határait, az egyetemi polgárok véleménysszabadságának egyenlősége ellenére, máshol kell meghúzni az egyetem vezetői, az oktatók, illetve a hallgatók, mint eltérő oktatási és szervezeti státuszban lévő személyek vonatkozásában.

7. Az egyetem vezetőinek, akik a felsőoktatási intézményt képviselik, mind az egyetemen belül, mind azon kívül tartózkodniuk kell a pártpolitizálástól.

8. Egyetemi oktató oktatási feladatai ellátása során nem népszerűsíthet pártot, párt mellett nem mozgósíthat, ilyen formában nem politizálhat. Nem minősül pártpolitizálásnak, ha az egyetemi oktató oktatási feladatai ellátása során hangot ad olyan véleményének, amely megegyezik valamely párt által képviselt állásponttal, feltéve, ha az a tananyaggal összefüggésbe hozható. Ha a felsőoktatási intézményben teljesül a kínálati sokszínűség és az oktatóválasztás szabadságának követelménye, azaz ha a hallgató dönthet akár amellet is, hogy ugyanazt a témát több különböző felfogású oktató előadásában meghallgatja, a tananyaggal való összefüggés követelménye az oktatói minőségben történő politikai véleménykifejtés megengedhetőségének nem feltétele.

9. Az egyetemi oktató politikai véleménysszabadsága nem terjedhet ki az egyetemen belül antidemokratikus, az alkotmányosság alapelveit sértő megnyilvánulásokra, illetve ilyenek helyeslésére, még ha az adott cselekmény nem is minősül törvénysértőnek. Az egyetemen kívüli antidemokratikus, illetve az alkotmányosság alapelveit sértő megnyilvánulás az egyetem részéről kiválhatja az érintett morális elítélését.

10. Egyetemi polgár pártpolitikai plakátot, szórólapot stb. az egyetemen belül csak az egyetem hirdetési szabályai szerint terjeszthet, amelynek keretében az egyetemnek joga van az antidemokratikus nézetek terjesztésének megtiltására. Tekintet nélkül arra, hogy a terjesztést előzetes engedélyezéshez köti, vagy csak utólag, esetleges jogsérelem esetén lép fel, az egyetemnek az ezzel kapcsolatos eljárás szabályait pontosan meg kell határoznia. Felsőoktatási intézménynek pártpolitikai hirdetések esetében a lehető legkörültekintőbben kell eljárnia, ugyanis ilyen esetekben az a látszat alakulhat ki, hogy az az egyetem álláspontját tükrözi, ami ellenkezne a felsőoktatási intézmény semlegességének követelményével. Helyes megoldás, ha erre a célra az egyetem külön felületeket jelöl ki, amelyek elkülönülnek az oktatási célokat szolgáló felületektől.

II. Pártok és politikusok egyetemi megjelenése

11. Párt felsőoktatási intézményben nem működhet. Felsőoktatási intézmény engedélyt adhat pártnak arra, hogy az intézmény területén nyilvános pártpolitikai eseményt tarthasson. A helybiztosítás feltételeinek azonosnak kell lenniük valamennyi párt vonatkozásában, és az engedély megadása nem sértheti a felsőoktatási intézmény semlegességének követelményét. Lehetőség szerint a napszakot tekintve ennek el kell különülnie az oktatás szokásos idejétől.

12. Az egyetemnek és vezetésének az egyetem autonómiájának és semlegességének elve alapján lehetőség szerint tartózkodnia kell politikus meghívásától. Az egyetemi oktatók csak akkor hívhatnak meg politikusot, ha azt oktatási cél, a tananyaggal való összefüggés indokolja. A hallgatók szabadon szervezhetnek az egyetemen politikus részvételével eseményt.

13. Felsőoktatási intézmény vezetése és egyetemi oktató politikus egyetemi fellépéséhez szervezett eseményen megjelenésre nem kötelezhet és nem készíthet hallgatókat. A megjelenés ilyen eseményen csak a hallgató saját döntésén alapulhat. Politikus egyetemi megjelenése miatt tanrendben szereplő óra nem maradhat el, kivéve, ha az esemény témája kapcsolódik a kurzus tematikájához.

14. Politikus egyetemi megjelenése alkalmával – ideértve az esemény szervezésének folyamatát is – nem tanúsíthat olyan magatartást, amely alkalmas az egyetemi autonómia csorbítására. Ilyen magatartás tanúsítása esetén a felsőoktatási intézmény vezetője köteles megtenni az egyetemi autonómia védelmére rendelkezésére álló jogi és nem jogi lépéseket.

15. Politikus nem tanúsíthat olyan magatartást, amely azt sugallja, hogy azok az egyetemi hallgatók, oktatók, dolgozók, akik neki nem tetsző kérdéseket, véleményeket fogalmaznak meg egyetemi látogatása alkalmával, bármilyen hátrány elszenvedői lehetnek.

16. Politikus egyetemi megjelenése köré szervezett esemény szervezője nem „kérheti be” előzetesen a politikusnak feltenni szándékolt hallgatói, oktatói vagy egyéb forrásból származó kérdéseket.

17. Politikus az egyetem kommunikációs rendszereit politikai üzenetek eljuttatására nem használhatja.

2016. április 5.

EGYETEMI POLGÁROK PROJEKT

Az Eötvös Károly Intézet 2015 februárjában Egyetemi Polgárok címen átfogó programot indított az egyetemi demokrácia és az egyetemi polgárság jogainak védelme érdekében. A projekt legfontosabb eredményeit a <http://egyetemidemokracia.blog.hu/> oldalon foglaljuk össze, ahol az egyetemi politizálás mellett más, az egyetemi demokrácia szempontjából kiemelt jelentőségű témákkal is részletesen foglalkozunk. Ilyen tárgykör az egyetemi ombudsman intézménye, az egyetemi autonómia védelme és annak határai, az egyetemi polgárság jogainak védelme és az egyetemek működésének átláthatósága.

További információk: info@ekint.org